

Plan för anskaffning av bostäder till av staten anvisade nyanlända med uppehållstillstånd – redogörelse med anledning av minoritetsåterremiss

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige beslutar

1. Föreslagen plan för anskaffning av bostäder till av staten anvisade nyanlända med uppehållstillstånd godkänns.
2. Kommunstyrelsen och socialnämnden ges i uppdrag att genomföra planen.

Bakgrund

Kommunstyrelseförvaltningen har i skrivelse daterad 2016-11-09 föreslagit en plan för anskaffning av bostäder till av staten anvisade nyanlända med uppehållstillstånd. Planen har tagits fram av i huvudsak två skäl.

Det första skälet är att riksdagen har beslutat om en ny lag, lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning. Lagen innebär att sedan 2016-03-01 är kommunerna skyldiga att ordna bostad till de flyktingar som får tillfälligt eller permanent uppehållstillstånd och blir anvisade av migrationsverket till resp kommun.

Det andra skälet är att den plan för boendemöjligheter för flyktingmottagande som socialnämnden fastställde 2015-09-29, § 140, inte ger tillräckligt resultat. I den planen anges fyra alternativ för att säkra tillgången på lägenheter. Det som anges som fjärdehandsalternativ innebär att anskaffa bostäder genom uppförande av tillfälliga byggnader med stöd av tidsbegränsat bygglov.

Den plan som kommunstyrelseförvaltningen har föreslagit 2016-11-09 innebär att alternativet med tillfälliga byggnader ges högre prioritet. Övriga i socialnämndens beslut 2015-09-29 angivna alternativ kvarstår att arbeta med. En närmare beskrivning av bakgrunden, vidtagna åtgärder och vad som ingår i den föreslagna planen finns i kommunstyrelseförvaltningens skrivelse 2016-11-09.

Den av kommunstyrelseförvaltningen föreslagna planen behandlades av kommunstyrelsen 2016-11-21, § 302, samt av kommunfullmäktige 2016-12-05, § 352.
Kommunfullmäktige

beslutade att återremittera ärendet. Återremissen är en s k minoritetsåterremiss. Motiven för återremissen framgår av kommunfullmäktiges protokoll.

Kommunstyrelseförvaltningens synpunkter med anledning av återremissen

I det följande lämnar kommunstyrelseförvaltningen synpunkter på de frågor som framgår av de ovan nämnda motiven för återremissen.

Urvalet av platser

I kommunstyrelseförvaltningens skrivelse 2016-11-09 redovisas ett antal platser som bedöms som lämpliga att placera tillfälliga bostäder på. Platserna ligger på kommunens mark och har förhållandevis goda kommunikationsmöjligheter. De flesta platserna är planlagda med prickmark, park eller parkering och genomförandetiden har gått ut. Ingen planläggning bedöms ske på platserna inom de närmaste tio åren.

Platserna behöver inga större markingrepp för att placera tillfälliga bostäder på och de har någon form av till-/utfartsmöjlighet. Platserna går att till rimliga kostnader ansluta till kommunalt vatten och avlopp.

En närmare beskrivning av förutsättningarna för tillfälliga bostäder på de angivna platserna samt en redogörelse för de legala förutsättningarna för tillfälliga bygglov finns på sid 5-7 i kommunstyrelseförvaltningens nämnda skrivelse.

Kommunstyrelseförvaltningen har under beredningen av ärendet även övervägt platser utöver dem som ingår i den föreslagna planen. Platserna har inte tagits med i det slutliga förslaget huvudsakligen beroende på att

- platserna bedöms komma att tas i anspråk för permanent bebyggelse inom de närmaste åren
- planläggning bedöms ske inom tio år
- platserna inte är tillräckligt lätta att ur byggteknisk synvinkel använda
- VA- och elanslutningar skulle bli för dyra
- tomterna blir för små och/eller ligger för nära angränsande bebyggelse
- ytorna används som återvinningsstationer.

Under de senaste veckorna har även enskilda personer lämnat förslag om platser som de anser vara bättre lämpade än vissa av dem som ingår i den föreslagna planen. Förslagen avser platser över i stort sett hela kommunen. Vid första påseende är det uppenbart att många av platserna inte är användbara eftersom det redan finns beslut om användning som omöjliggör tillfälliga bostäder. Många platser synes även vara svåra att bygga på. Kommunstyrelseförvaltningen kommer dock att noga gå igenom alla inkomna förslag.

Att det har inkommit förslag från enskilda personer påverkar inte behovet av att arbeta vidare med den nu föreslagna planen. Kommunens skyldighet att ordna bostäder för de nyanlända som anvisas till Haninge i år och nästa år kvarstår.

Kommunikation

Information om kommunens mottagning av flyktingar finns på www.haninge.se. Ärendet om den föreslagna planen för anskaffning av bostäder publicerades första gången på hemsidan 2016-11-07, inför att socialnämnden skulle yttra sig över den föreslagna planen. Ärendet har därefter publicerats på hemsidan i likhet med övriga ärenden till kommunstyrelsens sammanträde 2016-11-21 och kommunfullmäktiges sammanträde 2016-12-05.

Publiceringen av ärendet om den föreslagna planen på kommunens hemsida har medfört att ett stort antal mejl har inkommit till kommunen. De flesta mejl innehåller synpunkter på allt från val av platser till att kommunen inte bör ta emot nyanlända över huvud taget. De mejl som har innehållit frågor formulerade på sådant sätt att det finns konkreta svar att ge, har besvarats. Huvuddelen av svaren har lämnats av kommunstyrelsens ordförande. Samtliga inkomna mejl och de nämnda svaren finns att ta del av hos kommunstyrelseförvaltningens registrator.

Kommunfullmäktiges möten går att följa både på webben, i Radio Haninge och som åhörare vid sammanträdet i mån av plats. Den som önskar har dessa möjligheter att följa debatten i kommunfullmäktige. Ärendets hantering har följt sedvanliga rutiner för offentlighet.

Kommunikation kommer att ske för vart och ett av de föreslagna objekten allt eftersom de skall verkställas. Kommunikationen underlättas av att objektsvis hantering innebär att de frågor som uppkommer kan processas i en hanterbar skala. Kommunikationen kommer i allt väsentligt att ske inom ramen för resp bygglovprocess och i enlighet med reglerna i plan- och bygglagen.

Frågan om kommunikation behandlas på sid 8 i kommunstyrelseförvaltningens skrivelse 2016-11-09.

Påverkan från tillfälliga boenden

Viss påverkan kommer att ske vid var och en av de föreslagna platserna. Mark tas i anspråk för annat ändamål än vad de för närvarande används till. Vid bygglovprövningen finns möjlighet att anpassa bostädernas omfattning och läge på varje plats så att påverkan på omgivningen minimeras. Det prövas från fall till fall med utgångspunkt i hur de enskilda ansökningarna om bygglov ser ut.

Viss påverkan på kommunens verksamheter kommer att ske. De flesta effekterna har inget med den föreslagna planen att göra. Givet att kommunen är skyldig att ordna

bostäder för 253 personer under 2016 och 359 personer under 2017, kommer dessa personer att påverka kommunens verksamheter oavsett de bor i de nu föreslagna bostäderna eller i andra bostäder. Några exempel på effekter är att individerna deltar i SFI-undervisning, går i vanlig skola eller förskola eller behöver hjälp att finna arbete. Grund- och förskolenämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och socialnämnden behöver följa verkställighe-ten av de tillfälliga bostäderna för att säkerställa att deras verksamheter tar hänsyn till lokalisering och inflyttningstidpunkter.

En effekt som kan knytas till de föreslagna tillfälliga bostäderna är att kommunen internt måste utforma ett smidigt system dels för att hyra in bostäderna, men framför allt ett lätthanterligt system för att hyra ut bostäderna till de nyanlända och till övriga som nämns i det ursprungliga förslaget. Kommunstyrelseförvaltningen och socialförvaltningen kommer att lösa detta tillsammans. Samarbete kommer även att sökas med Haninge Bostäder.

Försörjningsstöd

För varje person som inte kan försörja sig eller inte blir försörd av annan kan behov av försörjningsstöd uppkomma. Detta gäller alla oavsett var de kommer ifrån eller var de bor. Det har inget specifikt med den nu föreslagna planen att göra. Givet att kommunen är skyldig att ordna bostäder för 253 personer under 2016 och 359 personer under 2017 finns en risk för att inte alla har ordnat försörjning när deras ersättning från staten upphör. Frågan behandlas på sid 7-8 i kommunstyrelseförvaltningens skrivelse 2016-11-09.

Utöver vad som framgår där bedömer kommunstyrelseförvaltningen och socialförvaltningen att det kommer att bli ökade kostnader för försörjningsstöd. I budgeten för 2017 är en ökning inräknad, dels beroende på ökat antal nyanlända och dels beroende på förväntade hyresnivåer för de nyanländas boende.

Schablonersättningen för nyanlända har sedan januari 2016 höjts med 50 %. Eftersom utbetalningen till kommunen sker periodiserat på två år träder den fulla effekten av ökningen i kraft först två år senare (då alla ersättningar till kommunen sker med den högre nivån). För 2017 ökar antalet anvisade till Haninge med cirka 100 personer jämfört med 2016. Det i kombination med den högre ersättningsnivån gör att även kommunens intäkter ökar.

Medborgardialog för förankring

Förvaltningen hänvisar till synpunkterna om kommunikation ovan.

Attefallshus på privata fastigheter

Kommunstyrelseförvaltningen arbetar redan med detta alternativ för att hitta bostäder. Hittills har kommunen hyrt in tre Attefallshus från privatpersoner. Förhandlingar pågår

om inhyrning av ytterligare två. Förvaltningen har också undersökt möjligheten för kommunen att på ett mer aktivt sätt medverka till att nya Attefallshus kan uppföras på privata tomter och sedan förhyras av kommunen under ett antal år. Ingen sådan modell har tagits i bruk ännu då det finns juridiska problem med att kommunen blandar sig i ett avtalsförhållande mellan en privatperson och en husleverantör. Frågan undersöks vidare.

Ersättning för att ta emot nyanlända i hemmet

Utgångspunkten är att var och en finner egen försörjning. Om den statliga ersättningen eller andra inkomster inte räcker till, kan behov av försörjningsstöd uppkomma. Oavsett inkomstkälla måste individen använda inkomsten bl a till att betala hyra till den man hyr bostad av. Det gäller även när man är inneboende hos någon.

Vid en första bedömning förefaller det som att en kommunal ersättning till privatpersoner för att de tar emot nyanlända i sitt eget hem, utöver vad den inneboende betalar, skulle utgöra ett otillåtet stöd till enskild och strida mot de allmänna kommunalrättsliga principerna för vad en kommun får göra. Kommunstyrelseförvaltningen kommer att undersöka frågan närmare för att se om det finns något rättsligt utrymme att agera inom.

Hittelön

Kommunstyrelseförvaltningen uppfattar att hittelön avser någon form av belöning till den som tipsar om boendemöjligheter hos annan än tipsaren själv samt att tipset leder till att en bostad kan ordnas. Även detta förefaller vid en första bedömning som att det skulle utgöra ett otillåtet stöd till enskild och strida mot de allmänna kommunalrättsliga principerna för vad en kommun får göra. I vart fall om belöningen avser ekonomiska värden som väsentligt överstiger nivån för biobiljetter eller trisslotter. Kommunstyrelseförvaltningen kommer att undersöka frågan närmare för att se om det finns något rättsligt utrymme att agera inom.

Kommunstyrelseförvaltningens sammantagna bedömning

Det har under beredningen av ärendet efter kommunfullmäktiges beslut om återremiss 2016-12-05 inte framkommit några nya uppgifter som påverkar behovet av att den föreslagna planen för anskaffning av bostäder till av staten anvisade nyanlända med uppehållstillstånd godkänns.

I media har uppgifter förekommit om att antalet nyanlända som kommunerna måste ordna bostad åt, kommer att vara lägre än vad som prognosticerades när lagen om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning beslutades av riksdagen.

Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att antalet nyanlända som anvisas till Haninge trots det kommer att vara så stort att planen behövs för att kommunen skall kunna fullgöra sina skyldigheter enligt den nämnda lagen.

Mot ovanstående bakgrund vidhåller förvaltningen sitt förslag till rubr plan.

Bengt Svenander